

تحلیل

آیا ۹ میلیارد دلار واقعا گم شد

روز پنجشنبه حوالی ظهر خبری به نقل از یک نماینده مجلس منتشر شد که به صورت عجیبی در فضای رسانه‌ای کشور بازتاب داشت. خبر این بود «عزت‌ا... یوسفیان‌ملا، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس اعلام کرد ۹ میلیارد دلار ارز دولتی گم شده است.» او در توضیح این خبر به «تسینم» گفته است ۱۱ میلیارد دلار ارز دولتی در ماه‌های اخیر از سوی دولت اختصاص داده شده که از این مقدار تنها سرنوشت ۲/۵ میلیارد دلار افشا شده و متأسفانه مشخص نیست نزدیک به ۹ میلیارد دلار چه شده است؟

حالا باید دید آیا این خبر درست است یا نه و واقعا نزدیک ۹ میلیارد دلار از ارزهای تخصیص داده‌شده در میانه راه گم شده است؟ بر همین اساس سرآغ چند تن از نمایندگان مجلس رفیقتم تا از آنها درباره جزئیات این خبر بپرسیم.

دولت هر چه سریع تر باید درباره گم شدن ۹ میلیارد دلار توضیح دهد
غلامرضا کاتب، نماینده مجلس و عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس درباره این خبر به «فرهیختگان» گفت: «جزئیات این خبر را باید از خود آقای یوسفیان‌ملا بپرسید. من اطلاعاتی از جزئیات آن ندارم.» وی با بیان اینکه دولت باید لیست دریافت کنندگان ارز دولتی را زودتر از اینها منتشر می‌کرد که نکرد، گفت: «اگر این کار اتفاق می‌افتاد مغلنا چنین اعداد و ارقامی نیز در جامعه منتشر نمی‌شد.» کاتب گفت: «دولت باید هر چه زودتر درباره این عدد توضیح دهد که آیا انحراف ۹ میلیارد دلاری در تخصیص ارزی درست بوده است یا خیر؟»

از صحت و سقم عدد اطلاعی ندارم!
سیدجواد حسینی‌کیا، نماینده مجلس و عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس نیز در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با بیان اینکه اطلاعاتی از جزئیات عددی که آقای یوسفیان‌ملا اعلام کرده ندارد، گفت : «منی دائم داستان این عدد چیست، اما این را می‌دانم اگر شفاف‌سازی صورت گرفته بود امروز اعداد مختلفی به این صورت در جامعه منتشر نمی‌شد. به نظرم دولت هرچه زودتر لیست دریافت کنندگان ارز دولتی را منتشر کند.»

معاون وزیر صنعت: بانک مرکزی لیست را منتشر می‌کرد، این شایعات در جامعه مطرح نمی‌شد!
مجتبی خسروتاج، معاون وزیر صنعت و رئیس سازمان توسعه تجارت با اظهار تعجب از سخنان یوسفیان‌ملا درباره گم شدن ۹ میلیارد دلار ارز دولتی و سرنوشت نامعلوم آن به «فرهیختگان» گفت: «من تعجب می‌کنم از این حرف این نماینده مجلس. یعنی چه ۹ میلیارد دلار گم شده است. مگر می‌شود؟! مگر امکان دارد؟!» وی توضیح داد: «ممکن است وقعه‌ای در واردات کالا صورت گرفته باشد اما مسیر این پول‌ها کاملا مشخص است.» معاون شریعتمداری توضیح داد: «ادعای این نماینده مجلس کاملا نادرست است. الان لیستی استخراج و آماده انتشار است که در آن تمام دریافت کنندگان ارز دولتی مشخص هستند. در آن لیست معلوم است چه کسی، به چه مقدار و برای واردات چه کالایی ارز ۴۲۰۰ دولتی گرفته است و این مساله کاملا قابل اثبات است. وی در پاسخ به این سوال که بسیاری از کارشناسان معتقدند اگر بانک مرکزی لیست دریافت کنندگان ارز دولتی را منتشر می‌کرد این اعداد و ارقام در جامعه مطرح نمی‌شد، گفت: «بانک مرکزی لیست را دارد و به وزارت اقتصاد ارسال کرده است، در حالی که باید منتشرش می‌کرد. شاید اگر این لیست منتشر می‌شد، این اعداد هم در جامعه مطرح نمی‌شد.»

یک منبع آگاه نیز در گفت‌وگو با «فرهیختگان» در پاسخ به این سوال که چرا لیست دریافت کنندگان ارز دولتی تاکنون منتشر نشده است، گفت: «در این لیست به احتمال زیاد، اسامی افرادی وجود دارد که انتشارش در فضای عمومی جامعه خیلی به صلاح نیست!» وی ادعا کرد: «در این لیست تخلفات زیادی به چشم می‌خورد که حتی رئیس کل بانک مرکزی نیز جرات نکرده آن را منتشر کند، بنابراین لیست را به وزارت اقتصاد ارسال کرده تا آنها آن را منتشر کنند.»

توضیحات بانک مرکزی

بانک مرکزی در واکنش به اظهارات یوسفیان‌ملا، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در مورد «سرنوشت نامعلوم ۹ میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی» توضیحاتی به شرح زیر ارائه داد:

«اصولا فرآیند واردات رسمی کالا به کشور به اجمال از مراحل زیر تشکیل یافته است:
۱- اخذ پروفرملا (پیش‌فاکتور) از فروشنده خارجی/ انعقاد قرارداد با فروشنده خارجی،
۲- انجام ثبت سفارش نزد وزارت صنعت، معدن، تجارت (کسب اجازه رسمی ورود کالا به کشور)
۳-۱- تخصیص ارز توسط بانک مرکزی پس از درخواست بانک عامل وارکننده (تایید گواهی ثبت آماری).
۳-۲- تأمین ارز توسط بانک مرکزی به واسطه بانک عامل یا از طریق سامانه نیما و انتقال ارز به حساب فروشنده خارجی (با استفاده از ابزارهایی همچون حواله، برات یا اعتبار اسنادی).
۴- ارسال کالا توسط فروشنده خارجی به گمرک مقصد (ورود کالا به کشور)
۵- امور گمرکی و ترخیص کالا توسط وارکننده.»

اقتصاد

آنچه درباره شستا کمتر می‌دانید

شرکت وزیرکش

مهدی عبدالهی

روزنامه نگار

در هفته گذشته جلسه استیضاح علی ربیعی، وزیر برکنار شده وزارت تعاون، کار ورفاه اجتماعی حساسی سروصدا کرد. ربیعی که در دوره پنج ساله مدیریت خود برای سوسمین بار به مجلس فراخوانده شده بود، نهایتا در ۱۷ مرداد مجبور به خداحافظی از این وزارتخانه شد.
یکی از مهم‌ترین موارد مطرح‌شده در سه جلسه استیضاح ربیعی، موضوع مدیریت شرکت‌های زیرمجموعه شستا است. چنانکه ربیعی در پاسخ به یکی از نمایندگان منتقد خود می‌گوید اگر مدیر سفارشی شما را قبول می‌کردم، امروز مرا بچهاره نمی‌کردید. وی در بخش دیگری از سخنان خود از ۴۰۰، ۵۰۰ میلیون تومان باجی حرف می‌زند که یکی از نمایندگان از وی طلب کرده‌است. در کنار سخنان انتحارگونه ربیعی، برخی نمایندگان نیز می‌گویند شستا در دوره مدیریت ربیعی به حیاط خلوت برخی آقا:اده‌هاومدیران سفارشی تبدیل شده است. اما مساله‌به اینجاستخم نمی‌شودورئیس کمیسیون اقتصادی مجلس می‌گویدوزارت اطلاعات بایدبه‌پرونده اقتصادی پسران ربیعی ورود کند. در کنار همه اینها در سال ۹۶ نیز مجلس گزارشی با موضوع اقدامات فوری برای نجات سازمان تأمین اجتماعی منتشر کرد که حکایت از حرکت این سازمان در ریل ورشکستگی بود. این گزارش برآورد کرده‌است که باروند فعلی در سال ۱۴۰۴ کسری نقدینگی سازمان تأمین اجتماعی به ۱۱۹ هزار میلیارد تومان خواهدرسید. این هشدار مجلس زمانی جدی می‌شود که بدانیم ۵۲ درصد از جمعیت کشور تحت پوشش این سازمان هستند که با حق بیمه این افراد، مجموعه عظیم اقتصادی به نام شستا را بنیان گذاشته است. مجموعه‌ای که حالا ۱۰ درصد از ارزش بورس ایران و ۸۰ درصد از ظرفیت تولیدی صنعت کشور را در اختیار دارد. اگر سال ۱۳۹۱ را در کنار موارد مطرح‌شده در استیضاح ربیعی قرار دهیم، ابهامات بی‌شمار و رانت‌های عظیم در فعالیت شستا را می‌توان پاشنه آشیل استیضاح اخیر در دولت روحانی ذکر کرد.

۲۸۴ شرکت بزرگ در زیرمجموعه شستا
ششم فروردین سال ۶۵ شستا به‌عنوان یکی از زیرمجموعه‌های سازمان تأمین اجتماعی با سرمایه اولیه ۲۰ میلیارد ریال تأسیس شد. بر اساس آخرین اظهارات مسئولان شستا،در حال حاضر این مجموعه شامل ۹ هلدینگ اقتصادی با ۲۸۴ شرکت بزرگ در حوزه‌های نفت و گاز و پتروشیمی، عمران وحمل‌ونقل، سیمان، دارو، انرژی، صنایع عمومی، بانک، ICT، سرمایه‌گذاری و موارد دیگر فعالیت می‌کند.

۱۰ درصد از ارزش سهام بورس در اختیار شستا
مدیرعامل شستا ارزش دارایی‌های این شرکت را ۶۰ هزار میلیارد ذکر کرده‌است. همچنین گفته می‌شود حدود هشت تا ۱۰ درصد (هر دو عدد ذکر شده است) از ارزش سهام بورس ایران متعلق به شرکت‌های زیرمجموعه شستا است.

امروزه عمده‌سرمایه‌گذاری‌های سازمان تأمین اجتماعی در شستا متمرکز است که حدود ۷۰ درصد آن شامل شرکت‌های بورسی و مابقی شامل شرکت‌های غیربورسی و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های سرمایه‌گذاری است. براساس آمارها، ارزش این پروژه‌ها بالغ بر ۶۰ هزار میلیارد تومان است که ۷۰ درصد آن در حوزه صنایع پتروشیمی، نفت و گاز شیمیایی، فلزات اساسی، دارو وسایر صنایع متمرکز است.

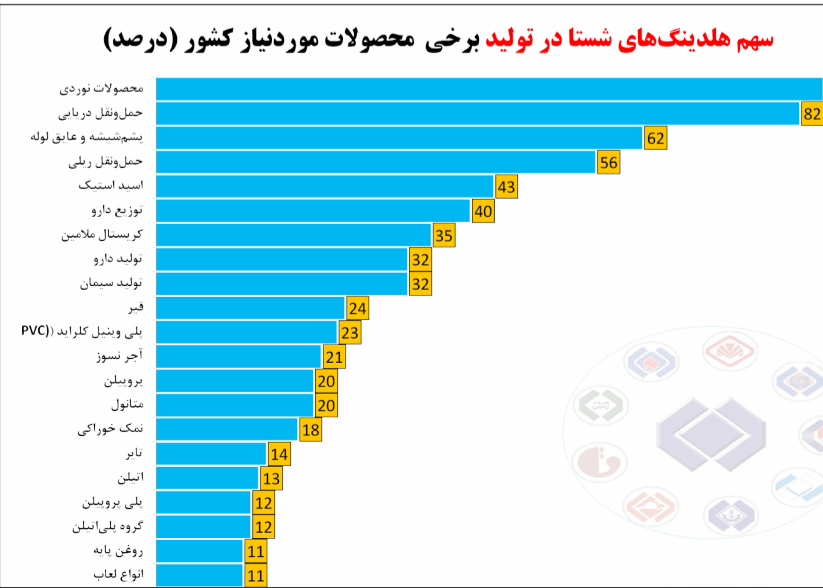
۸۰ درصد از ظرفیت تولید کل کشور در اختیار شستا
به گفته مدیرعامل شستا حدود ۸۰درصد از ظرفیت تولید کل کشور در اختیار محصولات تولید هلدینگ‌ها و شرکت‌های تابعه شستاست. گریستال ملامین، قیر، تایر، پی‌وی‌سی، متانول، روغن، پروپیلن، اوره، مس نورد، پشم وشیشه، سولفات، سیمان، دارو و... محصولاتنی هستند که ۹ هلدینگ شستا در قالب ۲۸۴ شرکت تولید می‌کنند. در این زمینه با توجه به اینکه ارقام و آمار کلی در نمودار آمده‌است، فقط به چند نمونه اشاره می‌شود. بر این اساس بررسی آماری نشان می‌دهد ۳۲درصد از تولید سیمان کشور، ۳۳ درصد از تولید کلینکر کشور، ۳۲ درصد از تولید داروی کشور، ۴۰ درصد از توزیع داروی کشور، ۹ درصد از واردات داروی کشور، ۸۲درصد از حمل‌ونقل دریایی کشور، ۵۶ درصد از حمل‌ونقل‌ریلی کشور،۱۸درصد از نمک خوراکی کشور، ۶۲ درصد از پشم شیشه و عایق لوله کشور، ۲۰ درصد از متانول

شستا در یک قاب

۹ هلدینگ	۱۰ درصد	۲۸۴ شرکت	۶۰هزار میلیارد تومان	۴۱میلیون و ۵۰۰هزار نفر
تعداد هلدینگ‌های شستا	سهم شستا از سهام بورس ایران	تعداد شرکت‌های شستا	ارزش دارایی‌های شستا	تعداد ایرانیان تحت بیمه سازمان تأمین اجتماعی (مالکان شستا)

ا

نام هلدینگ	زیرمجموعه‌ها	بخشی از مهم‌ترین شرکت‌های زیرمجموعه ۹ هلدینگ شستا
شرکت سرمایه‌گذاری نفت و گاز و پتروشیمی تأمین (تاپیکو)	زیرمجموعه‌ها	بخشی از مهم‌ترین شرکت‌های زیرمجموعه ۹ هلدینگ شستا
سرمایه‌گذاری دارویی تأمین		حوزه سرمایه‌گذاری شامل: ۱. سرمایه‌گذاری صنایع پتروشیمی ۲. سرمایه‌گذاری و توسعه صنایع لاستیک - حوزه پتروشیمی شامل: ۱. پتروشیمی فن‌آوران ۲.امیرکبیر ۳.خراسان ۴.آبادان ۵.غدیر ۶.مارون ۷.جم ۸.نوری ۹.خارگ ۱۰.شازند ۱۱.مرجان ۱۲.مرورید ۱۳.شیراز ۱۴.تبریز ۱۵.باختر ۱۶.ایلام ۱۷.فارابی - حوزه نفت و گاز شامل: ۱. ایرانول ۲.پاسارگاد ۳.پرسی ایران گاز ۴.آناهیتا ۵.اصفهان ۶.ستاره خلیج فارس ۷.نیک قشم ۸. حفاری شمال ۹.توسعه نفت و گازآریا - حوزه لاستیک شامل: ۱. بازار ۲.ایران یاسا ۳.لاستیک یزد - سایر شامل: ۱. پتروسینا ۲.نیرو کلر ۳.ایپکو
سرمایه‌گذاری دارویی تأمین		حوزه سرمایه‌گذاری شامل: ۱.دروپخشش - حوزه تولید دارو شامل: ۱. داروسازی داروپخش ۲.اکسیر ۳.فارابی ۴.زهراوی ۵.ابورحان ۶.دانا ۷.رازک ۸.کاسپین‌تأمین ۹.پارس‌دارو ۱۰.شهید قاضی ۱۱.داملران‌رازک ۱۲.تولید ژلاتین کیسول ایران - حوزه تولید مواد اولیه شامل: ۱.تولید مواد اولیه داروپخش ۲. شیمی دارویی داروپخش ۳.آنتی‌بیوتیک‌سازی ایران ۴.کلریارس ۵.شیمیایی ره‌آورد تأمین ۶.شیرین دارو ۷.دارویی آترا - حوزه توزیع شامل: ۱.توزیع داروپخش ۲.بخش هجرت ۳.توزیع داروهای دامی داروپخش ۴.بخش اکسیر (گسترش بازرگانی دارو پخش ۲.اوزان ۳.مدیریت تولید و خدمات پارس دارو) - سایر شامل: ۱.تحقیقاتی، مهندسی توفیق دارو ۲.بیودارو ۳.فرآیند گسترتامین ۴.هماپیوندتامین
سرمایه‌گذاری صبا تأمین		حوزه بانک شامل: ۱. بانک رفاه ۲. بانک ملت ۳.بانک تجارت ۴.بانک کارآفرین <p>حوزه بیمه شامل: ۱. بیمه مهین ۲. بیمه ملت ۳.بیمه دانا ۴.بیمه البرز ۵.بیمه اتکالی امین - حوزه تأمین سرمایه شامل: ۱.تأمین سرمایه امین - حوزه کارگزاری شامل: ۱. کارگزاری باهنر ۲.کارگزاری صبا تأمین ۳.کارگزاری بیمه تأمین آینده سایر: ۱. سرمایه‌گذاری هامون شمال</p>
سرمایه‌گذاری سیمان تأمین		حوزه سیمان شامل: ۱.سیمان صوفیان ۲.قائن ۳.ارومیه ۴.شاهروود ۵.زنگان ۶.یاسوج ۷.فیروزکوه ۸.استهبان ۹. سیمان فارس و خوزستان ۱۰. سیمان آبیگ ۱۱.خوزستان ۱۲.فارس نو ۱۳.فارس ۱۴.بجنورد ۱۵.خاش ۱۶.صنایع سیمان غرب ۱۷.خزر ۱۷.دورود ۱۸.بهجهان ۱۹.سفید نریز ۲۰.مازندران ۲۱.سپاهان ۲۲.شرق ۲۳.ساوه - سایر شامل: ۱. آذرتیت ۲.کرمایت ۳.پریت ۴.فارسیت اهواز ۵.فارسیت درود ۶.گج ماشینی فارس ۷.خدمات مهندسی سیمان فارس و خوزستان ۸.بازرگانی صنایع سیمان فارس و خوزستان ۹.فولاد و چدن و ماشین‌سازی درورود ۱۰.ساخت و نصب صنعتی البرز ۱۱.تحقیق و توسعه صنعت سیمان ۱۲. سرمایه‌گذاری تدبیرگران فارس و خوزستان
سرمایه‌گذاری صنایع عمومی تأمین		حوزه سلولزی شامل: ۱. کازتن ایران ۲.کازتن البرز ۳.صنایع کاغذسازی کاوه ۴.صنایع چوب و کاغذ ایران (چوکا) ۵.صنایع چوب و کاغذ مازندران ۶.صنایع چوب خزر کاسپین ۷.صنایع چوب اسالم ۸.فیبر بابلسر ۹.الیاف ۱۰.کاغذ مراغه ۱۱.تخته شهیدباهنر ۱۲.حریر خوزستان ۱۳.محصولات کاغذی لطیف <p>حوزه کشت و دامداری شامل: ۱.کنکت دامداری فکا ۲.کشت و دامداری ملارد شیر ۳.کشت و دامداری گلدشت نمونه اصفهان - حوزه لوازم خانگی شامل: ۱.کارخانجات لوازم خانگی پارس ۲.کارخانجات پارس الکتریک ۳.ارج سایر شامل: ۱. شرکت خدمات مدیریت صباتأمین ۲.سرمایه‌گذاری ایرانگردی و جهانگردی ۳.Wtd-Shasta</p>
سرمایه‌گذاری صدر تأمین		حوزه کانی‌های فلزی شامل: فولاد خوزستان ۲.فولاد مبارکه اصفهان ۳.فولاد اکسین خوزستان ۴.ملی صنایع مس ایران ۵.صنایع مس شهید باهنر <p>۶.سرمایه‌گذاری معادن و فلزات ۷.گروه صنعتی سدید ۸.لوله‌سازی اهواز ۹.لوله‌سازی ماهشهر ۱۰.ذوب‌آهن اصفهان - حوزه کانی‌های غیرفلزی شامل: ۱.خاک چینی ایران ۲.معدنی املاح ایران ۳.پشم شیشه ایران ۴.فرآورده‌های نسوز ایران - حوزه کاشی و سرامیک شامل: ۱.صنایع کاشی و سرامیک الوند ۲.کارخانجات کاشی و سرامیک سعدی ۳.سرام‌آرا ۴.لعابیران</p>
سرمایه‌گذاری عمران و حمل‌ونقل تأمین		حوزه حمل‌ونقل شامل: ۱.کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران (IRISL) ۲.ملی نفتکش ایران (NITC) ۳.قطارهای مسافری رجا ۴.حمل‌ونقل و خدمات دریایی آبادان ۵.حمل‌ونقل ترکیبی کشتیرانی ۶.حمل‌ونقل ریلی نیرو <p>حوزه عمران و ساختمان شامل: ۱.سایبر (سد، ساختمان و تاسیسات زیربنایی) ۲.ایران‌سازه ۳.پارس‌سازه تأمین ۴.سولیران ۵.آلومینیوم دورال ۶.مجمع‌های توریستی و رفاهی آبادگران ۷.دهکده ساحلی - سایر حوزه‌های مرتبط شامل: ۱.بازرسی کالای تجاری ایران (IGI) ۲.کشتی‌سازی اوروندان ۳.پایانه احداث</p>
سرمایه‌گذاری صنایع نوین تأمین		شرکت‌های زیرمجموعه: ۱. افق تأمین انرژی پارس ۲.نیرو آتیه صبا ۳.WTD-Shasta ۴.مدیریت تولید برق توس ۵.افق تأمین انرژی توس ۶.افق تأمین آب شیرین
سرمایه‌گذاری صنایع نوین تأمین		حوزه کاری شرکت های زیر مجموعه شرکت صنایع نوین تأمین (شمص) شامل: ۱. شرکت خدمات ارتباطی رایتل: فناوری ارتباطات و اطلاعات ۲. شرکت گسترش ارتباطات داتک(گروه): شبکه و اینترنت باند وسیع ۳. شرکت فن‌آوا: شبکه و اینترنت باند وسیع ۴. شرکت پارس الکتریک: الکترونیک، دیتا سنتر و ...

<p>سهم هلدینگ‌های شستا در تولید برخی محصولات موردنیاز کشور (درصد)</p> <table> <tbody><tr> <td>محصولات نوردی</td> <td>85</td></tr> <tr> <td>حمل‌ونقل دریایی</td> <td>82</td></tr> <tr> <td>بتن‌نشسته و عایق لوله</td> <td>62</td></tr> <tr> <td>حمل‌ونقل ریلی</td> <td>56</td></tr> <tr> <td>اسید استیک</td> <td>43</td></tr> <tr> <td>توزیع دارو</td> <td>40</td></tr> <tr> <td>کتر نسالت ملامین</td> <td>35</td></tr> <tr> <td>تولید دارو</td> <td>32</td></tr> <tr> <td>تولید سیمان</td> <td>32</td></tr> <tr> <td>فیر</td> <td>24</td></tr> <tr> <td>بلی وشمیل کلرادب (PVC)</td> <td>23</td></tr> <tr> <td>آجر نسوز</td> <td>21</td></tr> <tr> <td>پروپیلن</td> <td>20</td></tr> <tr> <td>متانول</td> <td>20</td></tr> <tr> <td>نمک خوراکی</td> <td>18</td></tr> <tr> <td>نابر</td> <td>14</td></tr> <tr> <td>اسین</td> <td>13</td></tr> <tr> <td>بلی پروپیلن</td> <td>12</td></tr> <tr> <td>گروه‌بلی‌اسین</td> <td>12</td></tr> <tr> <td>روغن بانه</td> <td>11</td></tr> <tr> <td>انواع لعاب</td> <td>11</td></tr> </tbody></table> 	محصولات نوردی	85	حمل‌ونقل دریایی	82	بتن‌نشسته و عایق لوله	62	حمل‌ونقل ریلی	56	اسید استیک	43	توزیع دارو	40	کتر نسالت ملامین	35	تولید دارو	32	تولید سیمان	32	فیر	24	بلی وشمیل کلرادب (PVC)	23	آجر نسوز	21	پروپیلن	20	متانول	20	نمک خوراکی	18	نابر	14	اسین	13	بلی پروپیلن	12	گروه‌بلی‌اسین	12	روغن بانه	11	انواع لعاب	11	
محصولات نوردی	85																																										
حمل‌ونقل دریایی	82																																										
بتن‌نشسته و عایق لوله	62																																										
حمل‌ونقل ریلی	56																																										
اسید استیک	43																																										
توزیع دارو	40																																										
کتر نسالت ملامین	35																																										
تولید دارو	32																																										
تولید سیمان	32																																										
فیر	24																																										
بلی وشمیل کلرادب (PVC)	23																																										
آجر نسوز	21																																										
پروپیلن	20																																										
متانول	20																																										
نمک خوراکی	18																																										
نابر	14																																										
اسین	13																																										
بلی پروپیلن	12																																										
گروه‌بلی‌اسین	12																																										
روغن بانه	11																																										
انواع لعاب	11																																										